Пише: Слободан Дурмановић
уторак, 17 јануар 2017 21:58

Република Српска прославила је 9. јануар, Дан РС, уједно и 25 година постојања, "уједињена у жељи да живи у миру и слободи" [1] , уз оспоравање Бошњака, представника НАТО-а, америчке амбасаде у БиХ и високог представника у БиХ Валентина Инцка који се овога пута "прославио" бесрамним поређењем Дана РС са датумом оснивања усташке НДХ.

Народна скупштина РС(НС РС) недавно је донела посебан Закон о Дану РС, гласовима свих српских посланика, чиме су уствpдили да су спровели одлуку Уставног суда БиХ којом је укинут Дан РС у оквиру Закона о празницима РС. Новим законом, баш као ни старим, 9. јануара се не слави крсна слава Свети Стефан, а разлика је у томе да грађани РС бошњачке и хрватске националности, као ни било који други грађанин који тај празник не осећа као свој, нису дужни да славе Дан РС. Тиме је избегнута дискриминација тих грађана - о којој је говорио Уставни суд БиХ - а испоштована воља грађана РС који су се на референдуму о Дану РС у септембру прошле године определили за прославу тог празника. Е, сад, посебно је питање зашто је за Уставни суд БиХ и тај референдум незаконит, а најупечатљивији одговор је управо одговор грађана на том сасвим легитимном референдуму. Ако спровођење те воље грађана, кроз прославу Дана РС, представља "кршење владавине права због непоштовања одлуке Уставног суда БиХ" - како то тврди америчка амбасада у БиХ - онда се њен позив да "они који то чине, морају зато да одговарају" [2] , може слободно читати као позив на кривични прогон свих оних који славе Дан РС и њихових демократски изабраних представника у РС.

Истина, овај покушај гушења грађанских слобода "демократским" средствима, почео је још испитивањем најпре шефова посланичких клубова у НС РС, а затим и председника РС Милорада Додика у Тужилаштву БиХ, које последњих месеци води истрагу о "нелегалном" референдуму о Дану РС. Не само да је реч о једној од најбесмисленијих истрага у БиХ, већ је то и једина истрага која се води због "неспровођења" одлука Уставног суда БиХ. А, примера ради, сада ће се навршити 15 година од како није у свим кантонима у Федерацији БиХ(ФБиХ) спроведена одлука Уставног суда БиХ о конститутивности свих народа; такође, Дом народа Парламента ФБиХ исто толико година доноси све одлуке без пуног броја српских делегата који је прописан Уставом.

Али, то не занима ни власти ФБиХ, ни Тужилаштво БиХ, ни америчку амбасаду у БиХ. Дакле, говорити из њиховог угла о "кршењу владавине права" само када је реч о Дану РС и референдуму, представља, најблаже, речено, употребу двоструких аршина: једних за Србе, а других за све друге.

То се сасвим јасно видело и приликом извођења почасне јединице Трећег пешадијског Република Српска пука Оружаних снага БиХ(ОС БиХ) на улице Бањалуке 8. и 9. јануара од стране српског члана Председништва БиХ Младена Иванића. Они су 8. јануара само предали рапорт Иванићу пред гробљем Свети Пантелија, где су полагани венци на споменик погинулим борцима Војске РС, па се одмах после рапорта повукли у аутобусе [3]. Деветог јануара опет су рапортирали Иванићу, а затим са стране само посматрали свечани дефиле поводом Дана РС, не учествујући у дефилеу [4]. Међутим, и то симболично присуство 40 војника(од укупно око 3.500 запослених Срба у ОС БиХ) засметало је бошњачким политичарима, који су тај чин назвали "мини државним ударом" [5]. Засметало је, такође, и команданту НАТО штаба у Сарајеву, генералици Жизели Вилц, која је унапред директно запретила казнама за "кршење Закона о одбрани БиХ"

[6]
, док су бошњачки политичари накнадно потпиривали, тражећи казне и за неколико највиших српских официра, и то зато што су у униформама учествовали на свечаном пријему у згради Владе РС на Дан РС
[7]
!?

Још од хапшења десетина грађана РС пре петнаестак година са безобалним, никад доказаним образложењем да "припадају мрежи подршке Радовану Караџићу и Ратку Младићу", НАТО се није тако директно умешао у одлуке демократских изабраних представника у БиХ као што је то сада учинила генералица Вилц поводом Дана РС, по сопственом нахођењу налазећи "кршење закона" приликом употребе војника ОС БиХ. Иако је министарка одбране БиХ Марина Пендеш(ХДЗ БиХ) убрзо затим саопштила да "нема ништа спорно у ангажману почасне јединице у Бањалуци, на коју Иванић има право" [8] , а затим и цело министарство одбране БиХ закључило да није било никаквог кршења закона ни процедура, истог дана, само два сата касније, исто министарство је поништило то своје мишљење и одлучило да "анализира активности" [9] . Да ли им је два сата било потребно да начисто промене мишљење због невидљивог штапа НАТО генералице или је реч о нечему другом - остало је непознато.

Иванић је на крају одговорио да по закону има право да почасну јединицу изведе кад и где он сматра, а успут се послужио и једним сликовитим поређењем. "Сматрам природним да војници Другог пука(бошњачки пук у ОСБиХ) иду на мезарје да положе венце Алији Изетбеговићу и никад ми то није сметало, али једнако тако очекујем да поштују моје право да се (српска)јединица шаље тамо где ја мислим да треба да буде", рекао је Иванић [10] . А Додик је запретио могућим иступањем РС из Споразума о ОС БиХ. "Трећи РС пук баштини традицију Војске РС и ако та традиција буде угрожена, онда ни РС нема разлога да остане при ранијој сагласности о формирању ОС БиХ", рекао је Додик [11] . Нешто раније, на свечаној академији на Дан РС, Додик је поручио и да "РС није спремна да иде у НАТО" [12] , што одавно ни он сам, а ни било ко други од водећих српских политичара није тако експлицитно саопштио. Углавном су се вртели око формулације да ће, када дође време, "грађани РС о томе одлучити на референдуму" и томе слично.

Да ли сада ова Додикова полуреченица наговештава његово деловање у правцу јаснијег политичког отклона од "процеса приближавања БиХ НАТО-у" - остаје да се види. То, свакако, неће бити лак посао ни за Додика, ни за остале српске политичаре који своју будућу одлуку вежу искључиво за одлуку коју буде донела Србија у овом питању. Из два разлога: први је што су пре нешто више од десет година све водеће српске политичке партије(и тадашњи Додик, Иванић, Чавић и остали) пристале да у Закон о одбрани БиХ буде уписан и члан 84. у коме се доловце наводи: "Парламентарна скупштина БиХ, Савет министара БиХ, Председништво БиХ, те сви субјекти одбране, у оквиру властите уставне и законске надлежности, спровешће потребне активности за пријем БиХ у чланство НАТО-а“. Други разлог налази се међу функционерима унутар водећих странака који не крију да су за улазак РС/БиХ у НАТО, а међу којима су највидљивији СНСД-ова Ана Тришић- Бабић и СДС-ов Обрен Петровић [13] . Ако се претпостави да су ови двоје у убедљивој мањини у својим партијама, онда водећим српским политичарима преостаје "само" да исправе оно што су они сами и њихови претходници учинили приликом доношења Закона о одбрани БиХ. Под условом да данас мисле другачије, другачије ће морати и деловати, а то неће ићи нимало лако.

Лакше им је било да делују поводом поређења Дана РС са датумом оснивања усташке НДХ, које је "извео" високи представник у БиХ Валентин Инцко. "Ако бисмо почели славити 'празнике' као што је 9. јануар, онда би се неки могли досетити и да се слави, рецимо, 10. април, дан када је основана Независна Држава Хрватска" - дословце је гласио део Инцкове изјаве [14] која је дигла на ноге све у РС. Иванић [15] и Влада РС [16] одлучили су да прекину комуникацију са Инцком, све док се не буде извинио, Додик је позвао да "међународна заједница што хитније купи карту Инцку за Аустрију" [17] , из ПДП-а су, уз захтев за извињењем, Инцку послали једну књигу о злочинима у НДХ и

текст Дејтонског споразума да га поново прочита
[18]
, а из СДС-а су упутили опширно писмо Управном одбору Савета за спровођење мира у БиХ и о Инцковој увреди обавестили амбасаде САД, Русије, Велике Британије, Немачке и Делегације ЕУ у БиХ
[19]
.

С друге стране, удружења бошњачких жртава и део бошњачких интелектуалаца стао је у Инцкову заштиту, не толико због Инцка колико због садржине његове изјаве која им је послужила као шлагворт за понављање сопствених квалификација РС као "фашистичко-геноцидне творевине" [20] . Што од њих није ништа ново, али, кад нешто слично изговори високи представник у БиХ, он тиме, просто, додаје ветар у леђа распиривању мржње према РС, а себе додатно дисквалификује у улози "чувара" Дејтонског споразума.

Истина, Срби у РС га ни до сада нису доживљавали као "чувара" мировног споразума на коме почива дејтонска БиХ, већ најчешће као потенцијалног крадљивца дејтонских овлашћења Српске, али довођење у контекст Дана РС са датумом оснивања усташке НДХ била је кап која је прелила чашу српске трпељивости. Ипак, Србима ће требати још стрпљења, храбрости, мудрости и обазривости: на "европском путу БиХ" и Инцкова канцеларија(ОХР) полако иде у прошлост, али није баш свеједно да ли ће Инцко - кад дође време да оде - само угасити светло иза себе, или ће, уз малу помоћ сарајевских "пријатеља", оставити и неку већу варницу која би могла још више да распали политичке и/или међунационалне сукобе у БиХ. Просто, ваља се добро чувати од таквих и других сличних НАТО "чувара" мира и закона.

---

[1] http://www.nezavisne.com/novosti/bih/RS-ujedinjena-u-zelji-da-zivi-u-miru-i-slobodi/407076

[2] http://www.nspm.rs/hronika/ambasada-sad-u-bih-povodju-za-to-da-odgovaraju.html?alphabet=l

[3] http://www.nspm.rs/hronika/mladen-ivanic-naredio-sam-dna-rs.html?alphabet=l#yvComment170325

[4] http://www.nezavisne.com/novosti/bih/RS-ujedinjena-u-zelji-da-zivi-u-miru-i-slobodi/407076

[5] http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/11/region/2588629/januar-bude-dan-secanja-na-zrtve-zlocina.html

[6] http://www.blic.rs/vesti/republika-srpskripadnik-os-bih-ne-sme-da-ucestvuje-na/3qj4fj9

[7] http://tv1.ba/vijesti/sbb-pokrenuo-proceduru-smjene-seada-jusica/

[8] http://www.blic.rs/vesti/republikodbrane-bih-nema-nista-sporno-u-ucescu-pocasne/fhhyf5q

[9] http://www.nezavisne.com/novosti/bihom-ucesca-Oruzanih-snaga-na-proslavi-Dana-RS/407540

[10] http://www.nezavisne.com/novosti/bih/Srpski-zvanicnici-staestvovanje-na-paradi/407817

[11] Isto.

[12] http://www.nezavisne.com/novosti/bih/RS-ujedinjena-u-zelji-da-zivi-u-miru-i-slobodi/407076

[13] http://91.222.7.144/sudbina-dejtonske-bih-i-republika-srpska/sarajevsko-guranje-bih-u-nato.html

[14] http://www.blic.rs/vesti/republika-srpska/skandalozno-incko-uporedio-srpsku-sa-ndh/lw1pjtb

[15]

http://www.glassrpske.com/novosti/vijesti_dana/IvInckom-ukoliko-se-ne-izvini/lat/226901.html

[16] http://www.glassrpske.com/novosti/vijesti_dana/Vlakaciju-sa-Inckom-dok-se-ne-izvini/lat/226964.html

[17] http://www.blic.rs/vesti/republika-srpska/dod-u-vreme-ndh-podrzavali-tu-zlocinacku/qm2n9e9

[18] http://www.blic.rs/vesti/republika-srpovo-su-zlocini-nad-srbima-u-ndh-setite-se-sta-vam-je/8srntlw

[19] http://www.glassrpske.com/novosti/vijesti_dana/OtvorenoPIC-a-o-Inckovoj-izjavi/226961.html

[20] http://tv1.ba/vijesti/ohr-vlada-rs-mora-suradivati-je-li-poredenje-ndh-i-rs-netacno/

http://vijesti.ba/clanak/343491/ili-ce-inzko-eliminisati-dzaustavljati-rat-u-bih